

*Sällskapet
Linnés Hammarby*

Årsskrift 2009

Ordförandens krönika 2009

Mycket har hänt på Hammarby och inom Sällskapet under 2009. En hel del är som tidigare men samtidigt är det många nyheter.

Den som varit ute på Hammarby under sommaren har förhoppningsvis inte kunnat undgå att lägga märke till hur landskapet inom kulturresevatet långsamt förändras, från 1900-talets barrskog och övergivna ängsmarker till ett landskap så som det kanske har sett ut under senare delen av sjuttonhundratalet med glesa, betade skogsmarker och flytande övergångar mellan åker, äng och betesmarker.

Allt större områden har hägnats med tidsenliga gärdesgårdar och både en kål- och en humlegård har skapats. Sällskapet har satt upp ett antal anakronistiska fågelholkar i brist på naturliga håligheter för häckande småfåglar. Om man satte upp "holkar" på Linnés tid var den nog främst för att få ägg från knipor och skrak.

Det ska bli intressant att följa detta "historiska" landskaps utveckling. Redan i utsädet till den råg, som sätts på den lilla lyckan invid Gladens torp (eller Ryttartorpet som det också kallas), fanns två idag sällsynta "ogräs": den vackert rosafärgade klätten samt gräset råglosta. Mera kanske kommer. Vi hoppas också att de linnearevor, som några av medlemmarna planterade under hösten, ska ta sig och så småningom blomma. Tills vidare håller vi dock växtplatsen hemlig.

Sällskapet inledde 2009 med att haka på ett arrangemang som ett par av våra medlemmar redan arrangerat under några år, nämligen en liten högtidsstund vid Linnés grav på hans dödsdag 10 januari. Vi var ett tiotal medlemmar och andra som satte dit en bukett blommor och lyssnade på några väl valda ord. Någon

hade sagt några vänliga ord till en kantor som repeterade inför kommande gudstjänst, så till vår förtjusning och övriga besökandes förundran ljöd plötsligt en sommarpsalm som vi kunde stämma in i. Efter denna lilla högtidsstund gick vi över till Katedralcaféet och drack något värmande i vinterkylan.

Sedvanligt årsmöte hölls på Livsmedelsverket den 2 mars och föredragshållare var professor Marie-Christine Skuncke, som synnerligen engagerat berättade om en av Linnés allra främsta lärjungar, nämligen Carl Peter Thunberg, hans nätverk och karriär.

Årets övriga programpunkter beskrivs längre fram i detta häfte. Tyvärr nedgades vi inställa vårt födelsedagsfirande den 13 maj på grund av dåligt väder och alltför få deltagare och vi hade inte heller någon majkonsert. Men vi tar nya tag 2010.

Under våren kom det upp ett förslag om att vi skulle kunna visa oss i våra sjuttonhundredralskläder vid fler tillfällen än vid evenemangen. På försök inbjöd vi således de medlemmar i Sällskapet och i Danmarks Hembygdsförening, som var hågade att sätta på sig tidsenliga kläder, till lördagskaffe vid tre tillfällen under sommaren. Vi var varje gång ett dussintal som drack kaffe under äppelträden och som blev fotograferade av besökare på Hammarby. Detta slog så väl ut att vi dels upprepar arrangemangen under 2010, dels drar i gång en liten studiecirkel under våren 2010 med sömnad av 1700talskläder.

På följande sidor berättar vi mer om vad som timat och har med några av alla de bilder som tagits under året.

*Åke Bruce
Ordförande*

Prins Carl Philip 30 år

Den 13 maj fyllde vår hedersmedlem Prins Carl Philip 30 år och Sällskapet Linnés Hammarby fanns med bland de gratulanter, som Prinsen med hela kungafamiljen tog emot på Stockholms slott.

Från SLH deltog Åke Bruce, Jan Cederholm och Monica Knutson, och vi sällade oss först till övriga på den inre borggården. Tillsammans med andra föreningar och organisationer inbjöds vi en trappa upp i den östra delen av slottsbyggnaden där man ropade upp en förening i taget. Hela kungafamiljen tog emot i Bernadotteväningen. Vi överlämnade en tavla med växter från Abisko samt en skrift från den Lapplandsresa, som bland andra Linnean Society of London företog i Linnés fotspår år 1988. Då deltog Rosemary Wise, Oxford University, som är konstnären bakom tavlan.

Prinsen blev glad och tavlan rönt stort intresse, då kungafamiljen livligt diskuterade i botanik. Kronprinsessan Victoria föreslog att låta hänga tavlan i familjens Storlienstuga, där den absolut skulle hamna närmast växternas naturliga miljö.

Sedan serverades vi mousserande vin i Lovisa Ulrikas matsal. Kungafamiljen anslöt sig efter uppvaktningarna och minglade runt. I avspända samtal visade såväl Prinsen som hans föräldrar sitt stora intresse och känslighet om vår verksamhet och livet på Linnés Hammarby.

Som en liten prick över i framstår det faktum att Prinsen firar sin födelsedag den 13 maj, samma dag som vi firar Carl von Linnés ursprungliga födelsedag. 1753 försvann 11 dagar (18-28 feb), så numera firas Linnés födelsedag allmänt den 23 maj.

Monica Knutson (även foto)

Högflygande planer för fågelgruppen

Planerna landade ungefär som vi tänkt. År 2008 avslutade vi med att bygga fågelholkar. De fick ligga till sig under vintern och i början av mars var det dags att sätta upp dem. Det var fortfarande vinter då.

Arton holkar skulle fördelas över kulturreseptatet. Barbro, Göran, Jan, Martin, Monica och Åke klättrade och spikade. Tre holkar var avsedda för trädkrypare, de övriga för våra vanligare småfåglar: mesar, flugsnappare och andra hålbbyggare. De placerades i tallar, lönnar, ekar och lärkträd och trädkryparholkarna i risiga granar.

Skrivet av Göran Björnhag, som flyttat till Västkusten.

Ovan. Arton holkar i väntan på uppsättning. Foto Göran Björnhag.

Vänster. Åke håller stegen, Jan spikar. Foto Barbro Kullenberg.

Sten Jonsson och Barbro Kullenberg.
Foto Göran Björnhag.

Hammarbydagen

Söndag 10 maj var kanske i tidigaste laget, för Hammarbydagen lockade inte så många besökare. Men vädret var vackert och Sten Jonsson, Entomologiska Föreningen i Uppland, ordnade en synnerligen lärorik insektsvandring. Andreas Ehn berättade om Darwin, vars 200-årsjubileum firades.

En poängpromenad runt ängar och åkerlyckor lockade inte någon. Så de frågorna kan återanvändas!

Vidare skedde försäljning av böcker med mera och Sällskapet informerade om sin verksamhet.

Åke Bruce

Volontärverksamheten förändras

Under året har volontärverksamheten haft vissa svårigheter att samla deltagare för att göra en insats. Det gäller bland annat värden av Linnés efterlämnade växter på Hammarby. Det har varit några tagna, som har åstadkommit ett fantastiskt arbete. Men att ha en enda tidpunkt en gång i veckan, är för lite.

Av någon anledning har det visat sig vara svårt för volontärerna att ha en bestämd tid i veckan för att dra på sig den gröna volontärtröjan och åka ut till Hammarby. Det verkar också som om många tror att volontärerna är en grupp av fast utsedda personer. Så är absolut inte fallet. Vem som helst är välkommen vid den tid man tycker passar bäst.

För att underlätta för såväl nya som tidigare volontärer, har föreningen bestämt att under 2010 organisera verksamheten på ett nytt sätt. Enligt intendent Kristofer de Korostenski kan

vi göra mest nytta om vi koncentrerar insatserna till en vecka innan Hammarby slår upp sina portar den 1 maj, samt en vecka innan Hammarby stänger för säsongen den 30 september.

Så notera i kalendern att **vecka 17** (26-30/4 2010) och **vecka 38** (20-26/9 2010) är volontärveckor!

Närmare besked om klockslag kommer att finnas i årsprogrammet samt på vår hemsida www.linneshammarby.se. Där kommer också att meddelas datum för ett kort Introduktionsmöte för nya volontärer.

Känn dig varmt välkommen att delta när som helst och hur kort eller lång tid som helst under dessa två veckor! Det är vår förhoppning att detta ska ge en vitamininjektion till verksamheten under 2010.

Monica Knutson

Soldat- och Torpardagen

Den 6 september var Ryttrarvreten och Gladens torp i Kulturreseptivet i händelsernas centrum. Jan Cederholm med flera såg till att arbetet på åker och äng levde upp och inne i torpet "bodde" Sofia och Johan Böckelman med två små barn och välkomnade med tända lyktor på spisen.

Medan Sofia spann på sin spinnrock kunde ett par intresserade grupper lyssna på Arne Nygren från Danmarks Hembygdsförening i kammaren innanför köket. Han berättade om Linnés rusthåll och den indelte soldatens vedermödor i krig och fred.

När man blev hungrig kunde man införskaffa en lunchkorg med "torparmat" som Sällskapet Linnés Hammarby gjort i ordning.

Att ta reda på mer om torpets tidigare historia kan bli en intressant uppgift till nästa år.

Gerd Sjodin

Sofia Böckelman spinner. Foto C-G Lindström.

Flera Sara Lisor. Foto Claes Gille.

Samling med redskap. Foto B Kullenberg.

Paus i slåttern. Foto Claes Gille.

Saradagen-Slätterdagen 19 juli

Vi fick vackert sommarväder, och vi blev många som med varierande framgång slog gräset med lie och hjälptes åt att sätta upp en hässja. I år höll vi till på den lilla ängen framför Gladens torp. Vi kunde konstatera att gräset var alldeles lagom att slå och där var inte heller så många störande stenar.

På eftermiddagen ordnade vi för andra året ett slättergille med samma meny som 2008: salt sill och spickekorv på grovt bröd, grön ärtpuré med pepparrotsgrädde samt sötost med fruktkompott. Efter maten var det sång och dans till levande musik.

Åke Bruce

Botans dag

Lördagen 5 september 2009 var det åter dags för Botans dag med odlartävling i Botaniska trädgården i Uppsala. Det bjöds på växtmarknader, råd och tips av experter, köp av ekologiska produkter och nya spännande plantor.

Sällskapet Linnés Hammarby deltog med ett försäljningsstånd där man kunde köpa haselört, skogsbingel, hammarbytlök, vykort, bokmärken, kylskåpsmagneter och småskrifter m.m. till fördelaktiga priser. Speciellt växterna sålde bra. Nästa år kan ett större växtmaterial med Hammarbyanknytning vara lämpligt.

Sålde och delade ut infoldrar samt pratade med alla glada människor i det strålande vädret gjorde Gerd Sjödin, Monica Knutson och ...

Claes Gille

Foto Barbro Kullenberg.

Äppeldagarna

2009 års äppeldagar 19-20 september ägde rum i strålande sommarväder. Sällskapet bidrog med försäljning av våra två första skrifter samt bokmärken, vykort (Hammarbymotiv Rosemary Wise) och kylskåpsmagneter (fotomotiv Göran Björnhag och Barbro Kullenberg).

Vi har tidigare år bidragit med provsmakning av torkade äppelringar från trädgården, men denna gång gjorde vi en härlig äppeldricka smaksatt med ingefära. Den visade sig vara mycket uppskattad och försvinnande god.

Många visade sitt intesse för våra produkter men försäljningen var inte stor. Vi som tjänstgjorde var Monica Knutson, Gerd Sjödin och Barbro Kullenberg.

Barbro Kullenberg

Ingefärsäppeldryck

1 liter äppelmust (Kiviks med fruktkött om man inte har egen)

1 citron, pressad

½ citron, rivet skal

3 msk rivet ingefära

2 dl socker

Hetta upp äppelmusten. Blanda i övriga ingredienser. Låt stå 3 minuter.

Sila. Tappa på flaska.

Dricks som den är med is, späds 1:1, 1:2 eller används som bas i drink efter egen fantasi.

Den som är smålänning gör marmelad på silresterna!

(Vänd på flaskan för att blanda om bottensatsen.)

Linneaplantering

Den 30 september var det dags att stänga Hammarby inför vintervilan. Då planterades också åtta stycken linneaplanter som Barbro Håkansson vänligen tillhandahållit från sin stugtomt i norra Uppland. Vi var ett tiotal personer som vandrade iväg till en granbevuxen plats i kulturreseptatet, norr om Gladens torp. När alla linneorna fått sina nya fotfästen skålades i alkoholfritt bubbel. Det blir mycket spännande att till våren se om plantorna anpassat sig i den nya miljön.

Barbro Kullenberg

Ovan. Ångebys Linnéa (Hult) i för dagen linneafärgad jacka planterar tillsammans med Kristofer de Korostenski. Foto Barbro Kullenberg.

Vänster. Planteringsgruppen i full aktion. Foto Barbro Kullenberg.

Stängningsdags för Hammarby

Förberedelsetiden inför vårens och sommarens händelser i vår vänförening är intensiv. Sommaren med olika aktiviteter då vi ska engagera oss känns lång. Vi ska hinna så mycket. Men så är den plötsligt där, den sista dagen. Äpplena upplockade, lövhögarna i komposten, rabatterna ser läsade och urklippta ut som fåren om våren. Gässen ropar över slätten "i väg, i väg". – "Till vad?" tänker vi när vi lyfter blicken från krattor och spadar.

Solen är ännu kvar och vi dukar framför östra flygeln, arbetet har påkallat tomma magar att längta efter Knutsons goda ärtsoppa, så god att

tallrikarna fylls tvenne gånger utan tanke på morgondagens odör, som kan uppstå. Vi är så lagom många att vi når varandra. Vi kommer in på spörsmål vi inte så ofta ventilerar och alltid finns någon som ger svar på våra frågor, expertisen är ju samlad.

Solens sista strålar når över västra flygeln, vi plockar ihop och bryter upp. Kristofer tar fram den stora tunga nyckelknippan, släcker, och säsongen har nått dags ände, denna onsdag den 30 september 2009.

Gunilla Anderman

Kvinnorna bakom Linné

– kronologiska översikter

I. Linnés mor *Christina Brodersonia* (1688-1733)

1688 föddes Christina i Stenbrohult, äldst av fyra syskon. Far var kyrkoherden *Samuel Brodersonius* (1658-1707, son till företrädaren, bondsonen Petrus Brodersonius, som kallade sig Petrus Broderi Underus, och dennes hustru Kirstin Kleen, dotter till Petrus företrädare, Nicolaus Torgeri Kleen, och hans hustru, kyrkoherdedottern Ingrid Matthisdotter). Mor var *Maria (Marna) Skee* (1664-1703, dotter till kyrkoherden i Visseltofta, Lunds stift Jörgen Simonsson Skee, född i Stavanger, och hans hustru Anna Pedersdotter Bigh).

1703 avled Christinas mor i cancer, och fadern gifte om sig med *Elisabet Lindelia* (dotter till kyrkoherden i Kvenneberga Ericus Lindelius och hans hustru Elisabet Scharp).

1706 gifte Christina sig med kaplanen i Råshult *Nicolaus (Nils) Linnæus* (1674-1748, son till arrendatorn Ingemar Bengtsson och hans hustru Ingrid Ingemarsdotter, i Jonsboda Östregård i Vittaryds socken). Vigseln förrätades i Stenbrohults kyrka av kyrkoherden i Virestad, prosten Haqvin Flinthensteen.

1707 föddes makarnas första barn, *Carl*. Han döptes av sin morfar som avled samma år.

1709 tillträdde Nils kyrkoherdetjänsten i Stenbrohult efter sin svärfar (se ovan vid 1688), varför familjen flyttade till församlingens prästgård.

1710 föddes dottern *Anna Maria* (1730 gift med sedermera kyrkoherden i Virestad Gabriel Höök).

1714 föddes dottern *Sophia Juliana* (1737 gift med sedermera kyrkoherden i Ryssby Johan Collin).

1718 föddes sonen *Samuel* (faderns efterträdare som kyrkoherde i Stenbrohult 1749, gift med kyrkoherdedottern Anna Helena Osander 1750, prost 1777; de fick tio barn, av vilka fyra uppnådde vuxen ålder).

1730 gifte sig dottern Anna Maria (se 1710).

1733 avled Christina i cancer. Officiant vid begravningen var ovannämnde prosten Flinthensteen.

Främsta källa: Gotthard Virdestam, *Växjö stifts herdaminne. Del II, Växjö 1927*, sid 378-387 (om kyrkoherdar i Stenbrohults pastorat 1643-1797). Jfr följande bidrag av samme förf i *Stenbrohult i forntid och nutid III, Växjö 1925*: Stenbrohults herdaminne (särskilt sid 19-33); Kyrkoherde Nic. Linnaeus' släktanteckningar (sid 77-89, de sistnämnda även publicerade i *Stenbrohult i forntid och nutid XIX, Markaryd 2007*, sid 50-62). Carl von Linnés släkt på mödernets sida finns som bil 2 i Th. M. Fries' nedan nämnda skrift om Linné.

II. Linnés hustru *Sara Lisa Moræa* (1716-1806)

1716 föddes Sara Lisa (eg. Sara Elisabeth) på Svedens gård utanför Falun, som äldsta barn till stadsläkaren *Johannes Moreus* (1672-1742) och hans hustru *Elisabeth Hansdotter* (1691-1769). Fadern var son till kronobefallningsmannen i Sätters län Johan Moræus (son till kyrkoherden i Mora, därav namnet Moræus, och sedan i Falun Petrus Jonæ Helsingius) och hans hustru Barbro Svedberg (dotter till bergsmannen på Sveden Daniel Isaksson och hans hustru, kyrkoherdedottern Anna Bullernæsia; syster till bl a sedermera biskopen i Skara stift, Jesper Svedberg, far till Emanuel Swedenborg, som alltså var kusin till Sara Lisas far). Modern var äldsta dotter till bergsrådmannen Hans Israelsson på Korsnäs och hans hustru Sara Danielsdotter.

1735 förlovades Sara Lisa och *Carl Linnæus* i Falun. Samma år blev Linné med. dr i Holland.

1739 ägde bröllopet rum på Svedens gård. De nygifta flyttade till Stockholm (Räntmästarhuset nära Slussen). Senare samma år målade Johan Henrik Scheffel de s.k. bröllopsporträtten av makarna Linnæus.

1741 föddes sonen *Carl* i Falun där Sara Lisa periodvis vistades. Maken blev professor i botanik och anatomi (praktisk medicin) vid Uppsala

- universitet. Doktorinnan Sara Lisa blev alltså professorska, och familjen flyttade till Uppsala, med nuv Linnémuseet som tjänstebostad. Följande år bytte Linné professur med sin kollega, den mer praktiskt medicinkunnige Nils Rosén (senare adlad med namnet von Rosenstein, se vid 1761). Linné kunde därmed nästan helt ägna sig åt naturalhistorien, särskilt botaniken.
- 1743** föddes dottern *Lisa Stina* (eg. Elisabeth Christina; 1764 gift med löjtnanten, sedermera majoren, Carl Fredrik Bergencrantz, dotterson till Olof Rudbeck d.y.; hon dog 1782).
- 1744** föddes dottern *Sara Magdalena* som dog efter två veckor.
- 1747** erhöll Linné titeln archiater (arkiater), varefter Sara Lisa titulerades "Fru Archiaterinnan".
- 1749** föddes dottern *Lovisa* (som förblev ogift och bodde kvar i föräldrahemmet; hon dog 1839).
- 1751** föddes dottern *Sara Stina* (eg. Sara Christina; 1794 gift med sin svågerns yngre bror, kaptenen Hans Henrik Duse, jfr notis vid 1757; hon dog 1835).
- 1754** insjuknade hela familjen. Sara Stina blev mirakulöst räddad. Samma år föddes sonen *Johannes* (han dog i "uppsalafebern" före sin treårsdag). På julafton 1754 insjuknade Sara Lisa i uppsalafebern så svårt att hon var nära döden. Krisen var över efter en månad.
- 1757** föddes under stora svårigheter dottern *Sophia*, räddad till livet av fadern genom "munmot-munmetoden". (1781 gifte sig Sophia med akademiombudsmannen Samuel Christoffer Duse, jfr notis vid 1751; hon dog 1830.)
- 1762** blev maken Carl adlad (med retroaktiv verkan från 1757), varigenom Sara Lisa blev fru von Linné. (Samma år adlades Nils Rosén, se ovan vid 1741.)
- 1764** firade makarna Linné sitt silverbröllop på Hammarby, och strax därefter svarade de för Lisa Stinas bröllop (se ovan vid 1743), det enda bröllop som de fick hålla för något av sina barn.
- 1765** födde Lisa Stina sonen *Carl Fredrik* som dog samma år.
- 1766** födde Lisa Stina dottern *Sara Lisa* (eg. Sara Elisabeth). Lisa Stinas man (se ovan vid 1743) behandlade henne så illa, att makarna Linné tog tillbaka henne, tillsammans med hennes dotter, och lät dem i fortsättningen bo hos dem.
- 1774** fick Carl von Linné ett slaganfall, varefter hans hälsotillstånd alltmer försämrades.
- 1775** besökte Gustav III hemmet i Uppsala. Sara Lisa visade omsorg om den av ösregnet hårt drabbade ridbetjäningen.
- 1776** upprättades makarnas slutgiltiga testamente, enligt vilket Linnés herbarium och övriga undervisningsmaterial skulle tillfalla döttrarna och säljas till högstbjudande, i överensstämmelse med testamentet av 1769 (sonens främsta arvedel var professuren efter fadern).
- 1777** tillträdde Carl von Linné d.y. professuren efter sin far.
- 1778** avled Carl von Linné. Dagen efter begravningen bjöd Sara Lisa Smålands nations studenter på en festmåltid. Med döttrarna och dotterdottern (se vid 1766) flyttade Sara Lisa till Hammarby, medan sonen Carl ensam bodde kvar i tjänstebostaden i Uppsala. Carl fick lösa ut herbariet av sina systrar och förde det till Uppsala. (Skulden stod i sin helhet kvar i bouppteckningen efter hans död 1783.) Sara Lisa utverkade ett s.k. dubbelt nådeår, vilket för sonen innebar två års fördröjning av professorslönen.
- 1781** inledde sonen Carl en tvåårig studievistelse i England. Samma år fick Sara Lisa uppleva dottern Sophias bröllop (se ovan vid 1757). Året efter födde Sophia dottern *Johanna Elisabeth* vilkens gudmödrar var Sara Lisa med döttrarna Lovisa och Sara Stina.
- 1782** avled dottern Lisa Stina (se ovan vid 1743).
- 1783** avled sonen Carl von Linné d.y. (f. 1741, se ovan).
- 1784** sålde Sara Lisa sin makes vetenskapliga samlingar till den brittiske naturforskaren James Edward Smith, understödd av Sir Joseph Banks (reskamrat till Linnés lärjunge Daniel Solander på dennes jordenrunntresa).
- 1786** gifte sig dotterdottern Sara Lisa Bergencrantz (se ovan vid 1766).
- 1794** gifte sig dottern Sara Stina (se ovan vid 1751).
- 1806** avled Sara Lisa i en ålder av 90 år.

Främsta källa: Tomas Tullberg, Sara Lisa von Linné. *En biografisk studie* (Svenska Linnésällskapets Årsskrift 2006, sid 7-68; även utgiven som separat skrift). Jfr släkttavlor i Th. M. Fries, *Bidrag till en lefnadsteckning öfver Carl von Linné I*, Uppsala 1893 (Linnés släkt på fädernat,

bil. 1, och Nils Linnæus' släkt, bil. 3). Denna kronologi bör användas jämsides med en kronologi över Carl von Linnés liv och verk.

David Termén

Vad har skett i Kulturreseptatet under 2009?

Under vintern drogs några nya stigar upp och nya skyltar sattes upp. I slutet av sommaren uppfördes en redskapsbod intill garaget.

I april rensades betesmarken nordväst om soldattorpet från ris (fagades) och i oktober och senare gjordes samma sak med betesmarkerna sydväst om torpet.

Under våren togs foto vid fasta fotopunkter och samtidigt utfördes en gps-kartering av historiska betydelsebärare. Under sommaren inventerades kärlväxterna inom området.

I april började vi anlägga en humlegård och en kålgård. Fruktträden i den tidigare humlegården fälldes i början av april, varefter stubbarna frästes bort i de två odlingslanden och marken bearbetades. Vi satte upp humlestöror och planterade humlekloner med uppländskt ursprung. I början av maj påbörjades sådden i kålgården.

I juni uppfördes gärdesgård runt humlegården av Uppsala kommuns gärdesgårdsbyggarlag. Sommarkursen i agrarhistoria fortsatte med att uppföra gärdesgård utmed en sträcka längs Ångebyvägen och lite senare fortsatte kommunen med en gärdesgård runt soldattorpet.

I början av augusti topphögs och hamlades träd i hagen väster om byggnadsminnet av sommarkursen i agrarhistoria,

och en månad senare skedde samma sak med askarna vid vägen till parkeringen.

19 juli (Sara Lisa-dagen) slogs gräsytan söder om soldattorpet och några veckor senare skedde samma sak med södra halvan av Ryttavreten.

Den 20 augusti jordbearbetades trädeså kern i Ryttavreten inför sådden och i anslutning till torpardagen (6 september) såddes råg samt skördades och bands årets säd.

Till slut kan nämnas att betesdjur gick ute till mitten av november.

Karin Hallgren, SLU, skrev kalendarium och fotograferade. Åke Bruce bearbetade texten.

Årskrönika från Uppsala linneanska trädgårdar

Under 2009 välkomnades 9000 besökare till Linnés Hammarby.

Äppeldagarna (19-20 september) var som vanligt mycket välbesökta och bjöd som tidigare på strålande höstväder. Mattias Iwarsson och Hilding Karlsson stillade mångas nyfikenhet genom att bestämma de äppelsorter som tagits med. Besökarna kunde se äppelutställningen med ett sjuttiofem äppelsorter. Dessutom kunde de lära sig hur ett fruktträd bör beskäras för att hålla sig friskt och bära mycket frukt.

Spelmansstämman (lördagen 1 augusti) i regi av Hans Odöö lockade också många besökare. Bland annat kunde irländsk folkmusik av Paddy & Friends åtnjutas.

Sällskapet Linnés Hammarbys medlemmar förhöjde vid flera tillfällen 1700-talsupplevelsen för våra besökare med trevligt bemötande iförda tidstypiska kläder. Allt engagemang uppskattas

verkligen både av oss och besökarna. Resultatet av samarbetet kring dessa evenemang blir en härlig vårutflykt eller minnesvärda upplevelser i hög- och sensommartid. Under Saradagen, som sammanföll med slåttern, fokuserade vi extra på hushållet på Hammarby – pepparkakor bakade efter 1700-tals recept var ett nytt och spännande inslag.

En nyhet för säsongen var att flera av de linneanska växter som finns runt om i parken planterades även i rabatterna. Detta för att besökare skall få upp ögonen för de växter som funnits på Hammarby ända sedan Linnés dagar.

Som en extra krydda för verksamheten erbjöd Café Sara Lisa uppskattade luncher och fika med ekologisk prägel i den härliga miljön i äppelunden.

*Jesper Kärehed
Uppsala linneanska trädgårdar*

Ett varmt tack till våra sponsorer

Kopieringshörnan AB

www.kopieringshornan.se

018 – 10 11 15

Björn Tingström
Bild & Web

Länsstyrelsen i Uppsala län

idé&text i Uppsala ab